

การสังเคราะห์แนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมือง
เรื่อง สภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัมสกี *

A Synthesis of Political Concepts and Political Principles in
Antonio Gramsci's Conception of Factory Councils

วรพล โชติจิรเดชากุล และ วัชรพล พุทธิรักษา
Worapon Chotjiradechakul and Watcharabon Buddharaksa
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Faculty of Social Science, Naresuan University
Corresponding Author, E-mail: Woraponc65@nu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาแนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองเรื่องสภาโรงงาน ของ อันโตนิโอ กรัมสกี โดยเน้นการวิเคราะห์งานเขียนในช่วงก่อนการถูกคุมขัง วิธีการวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพผ่านการวิเคราะห์เอกสาร โดยวิธีการวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด จากงานเขียนจำนวน 12 บทความในหมวด “ระเบียบใหม่และสภาโรงงาน” ซึ่งปรากฏในผลงานรวมบทความทางการเมืองช่วงปี ค.ศ. 1910-1920

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องสภาโรงงานมีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกสำหรับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นย้ำบทบาทของชนชั้นกรรมาชีพในฐานะผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการทรัพยากร การผลิต และการกำหนดทิศทางของสังคม แนวคิดดังกล่าวยังสะท้อนถึงการสร้างประชาธิปไตยของชนชั้นกรรมาชีพที่เปิดโอกาสให้เกิดการบริหารตนเอง การสร้างจิตสำนึกทางการเมือง และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างเป็นระบบ

* ได้รับความคม: 24 มกราคม 2568; แก้ไขบทความ: 27 มีนาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 1 เมษายน 2568

คำสำคัญ: แนวคิดทางการเมือง; หลักการทางการเมือง; สภาโรงงาน

Abstract

This article primarily aims to examine Antonio Gramsci's political concepts and principles concerning the "factory councils," with a focus on his writings prior to his imprisonment. The research employs a qualitative approach, utilizing detailed textual analysis of 12 articles within the section "L'Ordine Nuovo and the Factory Councils" which are part of his collected political writings from 1910–1920.

The findings reveal that the concept of factory councils plays a significant role as a mechanism for structural transformation in economic, political, and social systems. Notably, the concept emphasizes the role of the proletariat as key participants in managing resources, production, and determining the direction of society. Moreover, it reflects the creation of proletarian democracy, which fosters self-governance, political consciousness, and a systematic reduction of social inequalities.

Keywords: political concepts; political principles; factory councils

1. บทนำ

แนวคิด สภาโรงงาน (Factory Councils) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในแนวคิดทางการเมืองของ อันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci, 1919..., pp. 1891-1937) ซึ่งเป็นหนึ่งในนักทฤษฎีมาร์กซิสต์ที่มีบทบาทโดดเด่นในการศึกษาว่าด้วยโครงสร้างอำนาจ แนวคิดดังกล่าวได้รับการพัฒนาในบริบทของขบวนการแรงงานอิตาลีช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างกลไกทางเศรษฐกิจและการเมืองที่อยู่ภายใต้การควบคุมของชนชั้นแรงงาน แทนที่จะอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐและนายทุน (วัชรพล พุทธิรักษา, 2557, น. 25) กรัมสกีเสนอว่าสภาโรงงานเป็นรูปแบบของประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจที่เปิดโอกาสให้แรงงานสามารถบริหารสถาน

ประกอบการและกำหนดทิศทางของระบบการผลิตได้อย่างมีอิสระ (Femia, 1981, pp. 114-116)

แม้ว่ากรัมสกี จะได้รับการศึกษากว้างขวางในแวดวงรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ แต่แนวคิดเกี่ยวกับสภาโรงงานกลับไม่ได้รับความสนใจในระดับเดียวกันกับแนวคิดอื่นของเขา เช่น การครองอำนาจนำ (Hegemony) รัฐองค์รวม (Integral State), และประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งปรากฏอยู่ใน “สมุดบันทึกจากคุก” (Prison Notebooks) งานศึกษาส่วนใหญ่เกี่ยวกับกรัมสกี มักเน้นไปที่แนวคิดในช่วงที่เขาถูกจองจำ โดยละเลยการวิเคราะห์แนวคิดที่พัฒนาในช่วงก่อนถูกจับกุม (Pre-Prison Notebooks) ซึ่งรวมถึงแนวคิดเรื่องสภาโรงงาน (Thomas, 2013, pp. 86-90) การละเลยนี้สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในแวดวง Gramsci Studies ซึ่งยังขาดการศึกษาที่ครอบคลุมถึงพัฒนาการทางความคิดของเขาในช่วงที่มีบทบาททางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม

แนวคิดเรื่องสภาโรงงานของกรัมสกีเกิดขึ้นภายใต้บริบทของ “Biennio Rosso” (1919-1920) หรือ “สองปีแดง” ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่แรงงานอุตสาหกรรมของอิตาลีพยายามจัดตั้งองค์กรบริหารตนเองเพื่อควบคุมการผลิต อย่างไรก็ตาม ขบวนการนี้ต้องเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ ทั้งจากการต่อต้านของกลุ่มทุน อำนาจอัฐที่ไม่สนับสนุน และความแตกแยกภายใน ขบวนการแรงงานเอง ส่งผลให้แนวคิดสภาโรงงานไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในระยะยาว และท้ายที่สุดก็ล่มสลายลงพร้อมกับการขึ้นสู่อำนาจของลัทธิฟาสซิสต์ในอิตาลี (Holmwood, 1991, pp. 112-115) การพังทลายของขบวนการดังกล่าวได้จุดประกายข้อถกเถียงถึงความเป็นไปได้ของแนวคิดนี้ในเชิงปฏิบัติ นักวิชาการบางส่วนมองว่าสภาโรงงานเป็นเพียงอุดมการณ์ที่ขาดความเป็นจริง ขณะที่บางส่วนเห็นว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถนำไปพัฒนาเป็นทางเลือกเชิงโครงสร้างสำหรับประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ (Barker, 1978, pp. 118-126)

นอกจากนี้ แนวคิดเรื่องสภาโรงงานยังคงเป็นที่ถกเถียงอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการ โดยเฉพาะในแง่ของบทบาทและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เป็นกลไกทางการเมืองของชนชั้นแรงงาน งานศึกษาหลายชิ้นมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์แนวคิดนี้ในฐานะองค์ประกอบสำคัญของกรัมสกีที่สะท้อนถึงความพยายามในการสร้างโครงสร้างอำนาจทางการเมืองที่แตกต่างไปจากรัฐและทุน อย่างไรก็ตาม การตีความและข้อถกเถียงเกี่ยวกับขอบเขตและศักยภาพของแนวคิดดังกล่าวยังคงเป็นประเด็นที่ต้องการการศึกษาวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อทำความเข้าใจถึงบทบาท

ของสภาโรงงานในฐานะกลไกเชิงอุดมการณ์และปฏิบัติการทางการเมืองของชนชั้นแรงงานในบริบทของกรัမ်းซี

จากประเด็นข้างต้น งานศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์แนวคิด สภาโรงงานของกรัမ်းซี ผ่านการศึกษาตัวบทอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจหลักการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดดังกล่าว รวมถึงสำรวจโครงสร้างความคิดที่กรัမ်းซีนำเสนอภายใต้บริบทของขบวนการแรงงานในช่วงเวลานั้น งานศึกษานี้จะช่วยให้เกิดการตีขึ้นเกี่ยวกับบทบาทของสภาโรงงานในฐานะองค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีทางการเมืองของกรัမ်းซี และเสริมสร้างความเข้าใจต่อพัฒนาการทางความคิดของเขาในช่วงก่อนการถูกคุมขัง

อีกหนึ่งเหตุผลสนับสนุนในการทำวิจัยฉบับนี้คือ ผู้วิจัยได้ทบทวนสถานะองค์ความรู้ว่าด้วย กรัမ်းซี ศึกษาในประเทศไทยจากเอกสารงานวิชาการต่างๆ ประกอบด้วย หนึ่งวิทยานิพนธ์ (Thesis) สองงานวิจัย (Research) และสามบทความวิชาการ (Academic articles) และรวมไปถึงตำรา (Treatise) และงานนิพนธ์วิชาการที่เกี่ยวข้อง จากการทบทวนสถานะองค์ความรู้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทองค์ความรู้ของกลุ่มกรัမ်းซีศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทแรก การศึกษาแนวคิดของกรัမ်းซีในด้านทฤษฎี ประเภทที่สองสถานะองค์ความรู้ที่ว่าด้วยการนำแนวคิดของของ อันโตนิโอ กรัမ်းซีไปอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆทางสังคมและการเมืองไทย จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยพบว่าในแวดวงกลุ่มกรัမ်းซีศึกษานั้นจะเป็นการศึกษางานเขียนของกรัမ်းซีในช่วงเวลาติดคุกเพียงเท่านั้นหรือกล่าวอีกอย่างคือ “สมุดบันทึกจากคุก” (Prison Notebooks) อาทิ การครองอำนาจนำ (Hegemony) รัฐองค์รวม (integral state) ประชาสังคม (Civill Society) ผู้ถูกกดขี่ (Subaltern) ฯลฯ แต่ปรากฏการศึกษาแนวความคิดของกรัမ်းซีในช่วงระยะเวลาก่อนติดคุก (Pre – Prison Notebooks) เพียงสองชิ้น คือ งานแปลของ สมบัติ พิศสะอาด จากคาราเบล เจอโรม (Jerome Karabel) ในบทที่ว่าด้วย “การปฏิวัติของบอลเชวิคกับขบวนการสภาโรงงาน” ในหนังสือที่ชื่อว่า ความขัดแย้งของการปฏิวัติ อันโตนิโอ กรัမ်းซี กับปัญหาของปัญญาชน และงานของ วัชรพล พุทธรักษา (2557) ในหนังสือที่มีชื่อว่า บทสำรวจความคิดทางการเมืองของอันโตนิโอกรัမ်းซี ในบทที่ว่าด้วย แนวความคิดทางการเมืองก่อนถูกคุมขัง: สภาโรงงานทฤษฎีและการปฏิบัติ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญในการศึกษานักคิด อันโตนิโอ กรัမ်းซี ซึ่งเปรียบเสมือนข้อจำกัดทางวิชาการของกลุ่มกรัမ်းซีศึกษาที่สำคัญ ทำให้ผู้วิจัยนั้นให้ความสนใจและต้องการจะศึกษาเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประเด็นแนวความคิดของ

กรัมซี่ในช่วงระยะเวลาก่อนถูกจำคุก (Pre – Prison Notebooks) ผ่านการศึกษาจากแนวคิดสภาโรงงานสภาโรงงาน (Concept of the Factory Council) โดยในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาแบบการวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด (Close Textual Analysis) เพื่อมุ่งแสวงหาคำตอบที่ว่า แนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองเรื่องสภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัมซี่เป็นอย่างไร และการตีความทฤษฎีสภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัมซี่ ช่วยให้เรามองเห็นแนวคิดและหลักการทางการเมืองของ กรัมซี่อย่างไรบ้าง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองเรื่องสภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัมซี่

2.2 เพื่อสังเคราะห์แนวคิดทางการเมือง และหลักการทางการเมืองที่ปรากฏในเขียนของกรัมซี่ทั้ง 12 ชิ้น ในแนวคิดเรื่อง สภาโรงงาน ของ อันโตนิโอ กรัมซี่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเป็นการศึกษาค้นคว้าผ่านเอกสาร (Documentary Research) การศึกษาในครั้งนี้เป็นความพยายามในการตอบคำถามที่ว่า แนวคิดสภาโรงงานของกรัมซี่นั้นเป็นอย่างไร และการทำความเข้าใจความคิดทางการเมืองของกรัมซี่โดยผ่านการตีความแนวคิดเรื่องสภาโรงงาน โดยการวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด (Close Textual Analysis) ควบคู่กับการวิเคราะห์ความถี่ของคำสำคัญ (Keyword Frequency Analysis) ผ่านงานเขียนชั้นต้นของกรัมซี่ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องสภาโรงงานจำนวน 12 บทความได้แก่งานเขียนในหมวด L'Ordine Nuovo and the Factory Councils ใน Selections from Political Writing (1910 – 1920) จำนวน 12 บทความ บรรณาธิการโดย ควินติน ฮอร์ (Hoare, 1977) ประกอบไปด้วย

1. WORKERS' DEMOCRACY (1919)
2. THE RETURN TO FREEDOM (1919)
3. THE CONQUEST OF THE STATE (1919)
4. TOWARDS THE COMMUNIST INTERNATIONAL (1919)

5. WORKERS AND PEASANTS (1919)
6. ELECTORALISM (1919)
7. THE DEVELOPMENT OF THE REVOLUTION (1919)
8. TO THE WORKSHOP DELEGATES OF THE FIAT CENTRO AND BREVETTI PLANTS (1919)
9. UNIONS AND COUNCILS (1919)
10. TRADE UNIONS AND THE DICTATORSHIP (1919)
11. SYNDICALISM AND THE COUNCILS (1919)
12. THE PROGRAMME OF THE WORKSHOP DELEGATES (1919)

4. สรุปผลการวิจัย

บทความนี้ศึกษาเรื่อง “แนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองเรื่องสภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัมสกี” ยิ่งไปกว่านั้น จากวิธีการดำเนินวิจัย ผู้วิจัยได้พิจารณาบทความในงานเขียนหมวด L’Ordine Nuovo and the Factory Councils ซึ่งรวมอยู่ใน Selections from Political Writing (1910–1920) ของอันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci) ที่ได้รับการบรรณาธิการโดยควินติน ฮอร์ (Hoare, 1977) จำนวนทั้งหมด 12 ชิ้น ที่มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทางการเมืองและการปฏิบัติของกรัมสกี ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความถี่ของคำสำคัญ 5 คำ ได้แก่ proletariat, freedom, democracy, revolution และ communism เพื่อสะท้อนถึงแนวคิดที่มีบทบาทสำคัญในเอกสารดังกล่าว ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

Proletariat (ชนชั้นกรรมาชีพ) คำว่า proletariat ปรากฏในเอกสารจำนวน 48 ครั้ง ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของชนชั้นกรรมาชีพในฐานะตัวแทนของการปฏิบัติและการจัดตั้งรัฐใหม่ กรัมสกีใช้คำนี้เพื่อชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของชนชั้นแรงงานในกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองและเศรษฐกิจ **Freedom (เสรีภาพ)** คำว่า freedom ปรากฏจำนวน 15 ครั้ง โดยส่วนใหญ่มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายของขบวนการปฏิบัติและความต้องการปลดปล่อยชนชั้นแรงงานจากการกดขี่ภายใต้ระบบทุนนิยม **Democracy (ประชาธิปไตย)** คำว่า democracy ปรากฏจำนวน 12 ครั้ง โดยเน้นไปที่การวิเคราะห์แนวคิด “ประชาธิปไตยของชนชั้นแรงงาน” (Workers’ Democracy) ซึ่งกรัมสกีเสนอว่าเป็นรูปแบบประชาธิปไตยที่ให้อำนาจแก่ชนชั้นแรงงานแทนที่จะเป็นชนชั้นนายทุน **Revolution (การปฏิวัติ)** คำว่า revolution เป็นคำที่

ปรากฏบ่อยที่สุดในเอกสาร โดยพบถึง 85 ครั้ง สะท้อนถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นแก่นแนวคิดของกรั่มสกีในเอกสารนี้ **Communism (ลัทธิคอมมิวนิสต์)** คำว่า communism ปรากฏจำนวน 7 ครั้งในเอกสาร โดยมีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายสูงสุดของการปฏิวัติ ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลคอมมิวนิสต์ โดยมีชนชั้นกรรมาชีพเป็นแกนนำ ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางสรุปความถี่ในงานเขียนหมวด L'Ordine Nuovo and the Factory Councils ใน Selections from Political Writing (1910–1920)

คำสำคัญ (Keyword)	จำนวนครั้งที่ปรากฏ (Total Frequency)	หน้าที่พบ (Pages Found)
Proletariat	48	พบในหลายหน้า เช่น หน้า 68, 72, 75 เป็นต้น
Freedom	15	พบในบางหน้า เช่น หน้า 69, 71, 77 เป็นต้น
Democracy	13	พบในบางหน้า เช่น หน้า 66, 88 เป็นต้น
Revolution	85	พบกระจายตัวทั่วเอกสาร เช่น หน้า 80, 86, 89 เป็นต้น
Communism	7	พบในบางหน้า เช่น หน้า 76, 86, 92 เป็นต้น

การวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนถึงความสอดคล้องของคำสำคัญกับแนวคิดหลักของอันโตนิโอกรั่มสกี ในด้านการปฏิวัติ และการสร้างสังคมใหม่ที่เน้นบทบาทของชนชั้นกรรมาชีพรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ในส่วนถัดไป ผู้วิจัยจะนำเสนอบทสรุปแนวคิด และหลักการทางการเมืองของสภาโรงงาน

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อสรุปจาก 5 แนวคิดหลักในแนวคิดสภาโรงงานของอันโตนิโอกรั่มสกี ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ความถี่ของคำสำคัญ 5 คำ ในส่วนก่อนหน้านี้ กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมในมุมมองของ อันโตนิโอ กรั่มสกี อาศัยบทบาทของชนชั้นกรรมาชีพเป็นแกนกลางสำคัญ กรั่มสกีเชื่อว่าศักยภาพของ “**ชนชั้นกรรมาชีพ**” (**Proletariat**) ในการรวมพลังและจัดตั้งองค์กรอันได้แก่สภาโรงงาน (Factory Councils) สามารถนำไปสู่การสร้างระบบโครงสร้างทางสังคมใหม่ที่เน้นความยุติธรรม และความเท่าเทียม สภาโรงงานไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่บริหารจัดการการผลิต แต่ยังเป็นพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมการฝึกฝน

ทักษะการบริหารตนเอง รวมถึงสร้างความสามัคคีและจิตสำนึกทางการเมืองในหมู่ชนชั้นกรรมาชีพ ขณะเดียวกัน ในมุมมองของ กรัмышี “เสรีภาพ” (Freedom) ไม่ได้หมายถึงการปลดปล่อยในระดับปัจเจกบุคคลเท่านั้นหากแต่เป็นการขยายไปสู่การสร้างระบบที่ปราศจากการควบคุม และการครอบงำโดยชนชั้นนายทุน เสรีภาพที่แท้จริงเกิดขึ้นเมื่อชนชั้นกรรมาชีพสามารถควบคุมทรัพยากร และการผลิตได้โดยตรงผ่านองค์กรอย่างสภาโรงงาน โดยการพัฒนাজิตสำนึกทางการเมืองและการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้แรงงานสามารถบรรลุถึงเสรีภาพดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้น “ประชาธิปไตย” (Democracy) ในมุมมองของ กรัмышีเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้แรงงานเข้ามามีบทบาทโดยตรงในการจัดการระบบเศรษฐกิจและการเมือง สภาโรงงานเป็นตัวอย่างของโครงสร้างประชาธิปไตยในระดับรากฐาน ซึ่งเปิดโอกาสให้แรงงานได้ฝึกฝนการตัดสินใจและการบริหารตนเอง กรัмышีมองว่าประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ได้อยู่ในระบบรัฐสภาที่ถูกครอบงำโดยชนชั้นนำ แต่เกิดจากการสร้างโครงสร้างการปกครองที่สะท้อนถึงเจตจำนงของชนชั้นกรรมาชีพ นอกเหนือจากนี้ “การปฏิวัติ” (Revolution) ในมุมมองของ กรัмышีเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการจัดตั้งองค์กรที่เข้มแข็งผ่านสภาโรงงาน ซึ่งทำหน้าที่ทั้งเป็นเครื่องมือและเป้าหมายของการปฏิวัติ สภาโรงงานช่วยสร้างระบบเศรษฐกิจและการปกครองใหม่ที่เน้นการเชื่อมโยงระหว่างแรงงานในเมืองและชนบท อีกทั้งยังส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนขบวนการแรงงานในระดับสากล ยิ่งไปกว่านั้น “ลัทธิคอมมิวนิสต์” (Communism) ในมุมมองของกรัмышีมุ่งหมายสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม กรัмышีมองว่าสภาโรงงานเป็นรากฐานสำคัญของรัฐคอมมิวนิสต์ โดยเป็นพื้นที่ที่ช่วยพัฒนาทักษะการบริหารและสร้างจิตสำนึกคอมมิวนิสต์ในหมู่แรงงาน ความสำเร็จของลัทธิคอมมิวนิสต์ขึ้นอยู่กับ การประสานความร่วมมือระหว่างแรงงานในเมืองและชนบท รวมถึงการสนับสนุนจากขบวนการคอมมิวนิสต์ระหว่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป แนวคิดทั้ง 5 เรื่อง ได้แก่ ชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat) เสรีภาพ (Freedom) ประชาธิปไตย (Democracy) การปฏิวัติ (Revolution) และลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสภาโรงงานในฐานะกลไกสำคัญของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สภาโรงงานไม่ได้เป็นเพียงองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ แต่ยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่ที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกทางการเมือง ความร่วมมือ และความเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม ในส่วนถัดไป ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์หลักการทางการเมืองของลัทธิคอมมิวนิสต์ในมุมมองของกรัмышี ซึ่งจะขยายความจากบทบาทของ

สภาโรงงานในฐานะกลไกที่สนับสนุนอุดมการณ์คอมมิวนิสต์และการสร้างระบบใหม่ของชนชั้นกรรมาชีพอย่างแท้จริง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอประเด็นหลัก 3 ประเด็นหลัก ที่นำไปสู่การเสนอ**หลักการทางเมืองเรื่องคอมมิวนิสต์**ในแนวคิดสภาโรงงานของอันโตนิโอกรัมชีที่กรั้มชีในสามประเด็นหลัก ผ่านการนำเสนอของผู้วิจัยในส่วนของแนวคิดทางการเมืองในเรื่องสภาโรงงานของอันโตนิโอกรัมชีก่อนหน้านี้ อันได้แก่ ประการแรกบทบาทของสภาโรงงานในรัฐคอมมิวนิสต์ ประการที่สองการปฏิบัติและความร่วมมือในระดับสากล และประสุดท้ายการศึกษาและการสร้างจิตสำนึกคอมมิวนิสต์ เพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ครอบคลุมในมุมมองของกรั้มชี

ประการแรกบทบาทของสภาโรงงานในรัฐคอมมิวนิสต์ สำหรับกรั้มชีสภาโรงงานถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ สภาดังกล่าวไม่ได้ทำหน้าที่เพียงควบคุมการผลิตหรือบริหารงานในโรงงานเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกคอมมิวนิสต์ในหมู่ชนชั้นกรรมาชีพ กรั้มชีเสนอว่าสภาโรงงานควรได้รับการจัดตั้งขึ้นในลักษณะที่แรงงานสามารถเลือกตัวแทนของตนได้โดยตรง ตัวแทนเหล่านี้ต้องมีความสำนึกในอุดมการณ์คอมมิวนิสต์และสามารถทำหน้าที่ในการสร้างระบบประชาธิปไตยภายในองค์กร สภาโรงงานยังมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงแรงงานในอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อสร้างเอกภาพในการต่อสู้กับระบบทุนนิยม ขณะเดียวกัน สภาโรงงานในมุมมองของกรั้มชีไม่ได้จำกัดบทบาทเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ แต่ยังมีมิติทางการเมืองและวัฒนธรรมที่สำคัญ กรั้มชีมองว่าสภาโรงงานเป็นเครื่องมือในการสร้าง “เสรีภาพที่แท้จริง” ซึ่งหมายถึงการที่ชนชั้นกรรมาชีพสามารถควบคุมทรัพยากรและระบบการผลิตได้โดยปราศจากการครอบงำของชนชั้นนายทุน เสรีภาพในที่นี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงระดับปัจเจกบุคคล แต่ขยายไปสู่การสร้างระบบที่เอื้อต่อความยุติธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริง **ประการที่สองการปฏิบัติและความร่วมมือในระดับสากล** กรั้มชีมองว่าการปฏิบัติในระดับชาติไม่สามารถประสบความสำเร็จได้หากปราศจากการเชื่อมโยงกับขบวนการคอมมิวนิสต์ระหว่างประเทศ เขาเน้นว่าความสำเร็จของการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ขึ้นอยู่กับความร่วมมือระหว่างชนชั้นกรรมาชีพในเมือง และชนบท รวมถึงการสนับสนุนจากเครือข่ายระดับสากล เช่น สากลคอมมิวนิสต์ (Communist International) การสนับสนุนดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้กับรัฐคอมมิวนิสต์และเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างสามารถดำเนินไปได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ กรั้มชีชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์

ระหว่างแรงงานในเมืองและชนบทมีบทบาทสำคัญในการสร้างเอกภาพของขบวนการปฏิวัติ เขาเสนอให้มีการจัดตั้งองค์กรในระดับท้องถิ่น เช่น สภาชาวนา (Peasant Councils) เพื่อเชื่อมโยงเป้าหมายของแรงงานในเมือง และชนบทเข้าด้วยกัน ความร่วมมือระหว่างสองกลุ่มนี้ ไม่เพียงช่วยลดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ยังเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นในขบวนการปฏิวัติ **ประการสุดท้ายการศึกษาและการสร้างจิตสำนึกคอมมิวนิสต์** การศึกษาและการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างรัฐคอมมิวนิสต์ กรัมนี่เห็นว่าชนชั้นกรรมาชีพต้องได้รับการศึกษาเพื่อเข้าใจโครงสร้างของระบบที่กดขี่พวกเขา การศึกษานี้ไม่เพียงมุ่งเน้นด้านทฤษฎี แต่ยังรวมถึงการฝึกฝนทักษะทางการบริหารและการปกครองผ่านการมีส่วนร่วมในสภาโรงงาน กรัมนี่เชื่อว่าการจัดตั้ง “โรงเรียนการเมือง” ภายในสภาโรงงานจะช่วยยกระดับความรู้และความสามารถของชนชั้นกรรมาชีพ ทำให้พวกเขาสามารถบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจและการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป หลักการทางการเมืองของลัทธิคอมมิวนิสต์ในมุมมองของอันโตนิโอ กรัมนี่เน้นความสำคัญของการจัดตั้งองค์กรที่เข้มแข็ง เช่น สภาโรงงาน ซึ่งเป็นทั้งเครื่องมือและเป้าหมายของการปฏิวัติ กรัมนี่มองว่า สภาโรงงานไม่เพียงทำหน้าที่ในการควบคุมทรัพยากร และการผลิต แต่ยังเป็นพื้นที่สำหรับการสร้างจิตสำนึกคอมมิวนิสต์และการฝึกฝนทักษะการปกครองตนเอง ความสำเร็จของลัทธิคอมมิวนิสต์ในมุมมองของกรัมนี่ขึ้นอยู่กับ การประสานความร่วมมือระหว่างแรงงานในเมืองและชนบท การสนับสนุนจากขบวนการคอมมิวนิสต์ระหว่างประเทศ และการให้ความสำคัญกับการศึกษาในหมู่ชนชั้นกรรมาชีพ ยิ่งไปกว่านั้น หลักการทางการเมืองเรื่องคอมมิวนิสต์ในมุมมองของกรัมนี่ไม่ได้เป็นเพียงอุดมการณ์ทางการเมือง แต่เป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างโครงสร้างใหม่ทางสังคมที่เอื้อต่อความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม ความร่วมมือ การศึกษา และการพัฒนาจิตสำนึกคอมมิวนิสต์ล้วนเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้แนวคิดของกรัมนี่เกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นที่น่าสนใจและยังคงมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิดและหลักการทางการเมืองเรื่อง “สภาโรงงาน” (Factory Councils) ของ อันโตนิโอ กรัมนี่ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า แนวคิดดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการต่อรอง สิทธิของชนชั้นแรงงาน หากแต่ยังสะท้อนถึงความพยายาม

ในการสร้างโครงสร้างทางสังคมใหม่ที่เน้นความยุติธรรม ความเท่าเทียม และการมีส่วนร่วมของชนชั้นแรงงานในทุกมิติของสังคม

อย่างไรก็ดี แนวคิดของกรัสมิ์เริ่มต้นจากการเน้นบทบาทของ “ชนชั้นกรรมาชีพ” (Proletariat) ซึ่งถือเป็นแกนหลักของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเมือง การวิเคราะห์ความถี่ของคำสำคัญในเอกสารจำนวน 12 บทความ ในหมวด L’Ordine Nuovo and the Factory Councils ใน Selections from Political Writing (1910 – 1920) จากการศึกษาพบว่า คำว่า “proletariat” ปรากฏถึง 48 ครั้ง ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญ ที่มีแก่ชนชั้นดังกล่าวของกรัสมิ์ ขณะเดียวกัน ชนชั้นกรรมาชีพยังดำเนินสถานะในบทบาทกลไกสำคัญ ของการสร้างสรรค์ระบบใหม่ สภาโรงงานจึงทำหน้าที่เป็นทั้งพื้นที่ในการฝึกฝนการบริหารตนเอง และเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีรวมไปถึงจิตสำนึกทางการเมืองในหมู่ชนชั้นกรรมาชีพ

ยิ่งไปกว่านั้น กรัสมิ์มองว่า “เสรีภาพ” (Freedom) ไม่ได้หมายถึงการปลดปล่อยในระดับปัจเจก แต่คือเสรีภาพในเชิงโครงสร้างที่ชนชั้นกรรมาชีพสามารถควบคุมทรัพยากรและระบบการผลิตได้โดยตรง คำว่า “freedom” ปรากฏ 15 ครั้งในเอกสาร จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะดังกล่าวสะท้อนถึงความเชื่อของกรัสมิ์ว่าการสร้างเสรีภาพจำเป็นต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจผ่านการจัดตั้งองค์กรอย่างสภาโรงงาน เสรีภาพในมุมมองของกรัสมิ์จึงไม่ใช่ผลลัพธ์ของการปฏิบัติที่ใช้กำลัง แต่เกิดจากการสร้างระบบที่สนับสนุนความยุติธรรม และการมีส่วนร่วม

มากไปกว่านั้น อีกหนึ่งประเด็นสำคัญคือแนวคิด “ประชาธิปไตยของชนชั้นแรงงาน” (Workers’ Democracy) ซึ่งคำว่า “democracy” ปรากฏ 12 ครั้งในเอกสาร นอกเหนือจากนี้ กรัสมิ์ได้วิพากษ์วิจารณ์ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาที่ถูกครอบงำโดยชนชั้นนำ และเสนอให้สร้างระบบประชาธิปไตยรากฐานที่แรงงานมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ สภาโรงงานจึงเป็นตัวอย่างของประชาธิปไตยที่ให้อำนาจแก่ประชาชนในระดับฐานราก ซึ่งช่วยฝึกฝนแรงงานให้เข้าใจบทบาทของตนในทั้งในแง่ของกระบวนการบริหารเศรษฐกิจ และในแง่การเมือง

ในทำนองเดียวกัน คำว่า “revolution” ที่ปรากฏถึง 85 ครั้งในเอกสาร แสดงให้เห็นว่า แนวคิดการปฏิวัติเป็นแกนสำคัญในแนวคิดเรื่องสภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัสมิ์ เขาเน้นว่าการปฏิวัติไม่สามารถบรรลุได้ผ่านการใช้กำลัง หากแต่ต้องเกิดจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างแรงงานทั้งในเมืองรวมไปถึงในชนบท ยิ่งไปกว่านั้น รวมไปถึงการสนับสนุนจากขบวนการ

คอมมิวนิสต์ระหว่างประเทศ อาทิ สากลคอมมิวนิสต์ (Communist International) การสร้างสภาโรงงานจึงเป็นทั้งเครื่องมือและเป้าหมายในการปฏิบัติ เนื่องจากช่วยให้ชนชั้นกรรมาชีพได้มีบทบาทในทุกมิติของโครงสร้างในสังคม

จนกระทั่งนำไปสู่ Communism (ลัทธิคอมมิวนิสต์) เป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติ ลัทธิคอมมิวนิสต์ ในมุมมองของกรัมมี่เป็นมากกว่าลักษณะของอุดมการณ์ทางการเมือง หากแต่เป็นระบบที่มุ่งหมายสร้างความเท่าเทียมและความยุติธรรมในทุกมิติของสังคม คำว่า “communism” ปรากฏในเอกสารถึง 7 ครั้ง และสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายสูงสุดของกรัมมี่ในการสร้างรัฐที่ชนชั้นกรรมาชีพสามารถควบคุมทรัพยากรและระบบการผลิตได้โดยตรง สภาโรงงานจึงถือเป็นรากฐานสำคัญของระบบดังกล่าว เนื่องจากไม่เพียงช่วยให้แรงงานได้ฝึกฝนทักษะการบริหาร แต่ยังเป็นพื้นที่ที่ช่วยสร้างจิตสำนึกคอมมิวนิสต์ในหมู่ชนชั้นกรรมาชีพ กรัมมี่เชื่อว่าความสำเร็จของ ลัทธิคอมมิวนิสต์ขึ้นอยู่กับความร่วมมือในระดับสากล รวมถึงการผสานความร่วมมือระหว่างแรงงานในเมืองและชนบท กล่าวคือการร่วมมือจากชนชั้นกรรมาชีพในทุกมิติของสังคม

ขณะเดียวกัน หลักการทางการเมืองในแนวคิดเรื่องสภาโรงงานของกรัมมี่ยังผูกโยงกับเป้าหมายของ ลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการสร้างระบบที่เท่าเทียมและเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม กรัมมี่มองว่าสภาโรงงานไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ในการจัดการทางเศรษฐกิจเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงความพยายามในการรากฐานสำหรับการสร้างรัฐแบบคอมมิวนิสต์ที่ชนชั้นกรรมาชีพมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของสังคม หลักการนี้เน้นถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างชนชั้นแรงงานในระดับชาติและระดับสากล เพื่อสร้างระบบที่ปลอดจากการกดขี่และการเอารัดเอาเปรียบ

กล่าวโดยสรุป แนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองเรื่องสภาโรงงานของอันโตนิโอ กรัมมี่ เป็นตัวอย่างสำคัญที่สะท้อนความพยายามในการสร้างระบบที่มุ่งเน้นถึงความยุติธรรม ความเท่าเทียม และการมีส่วนร่วมในสังคม จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความถี่ของคำสำคัญ ปรากฏพบ 5 แนวคิดหลัก ประกอบไปด้วย ชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat) เสรีภาพ (Freedom) ประชาธิปไตย (Democracy) การปฏิวัติ (Revolution) และลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) แนวคิดเหล่านี้ล้วนสะท้อนถึงเป้าหมายของกรัมมี่ในการพัฒนาโครงสร้างทางสังคมใหม่ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชนชั้นแรงงานได้อย่างแท้จริง ผลการวิจัยนี้ไม่เพียงยืนยันบทบาทสำคัญของแนวคิดเหล่านี้ในบริบททางสังคม และการเมือง

ยุคของกรัสมี่ แต่ยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของแนวคิดดังกล่าวกับบริบทปัจจุบัน ที่พบเจอปัญหาในหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม เป็นต้น ประการเหล่านี้ยังคงเป็นความท้าทายสำคัญในหลายสังคมทั่วทุกมุมโลก นอกเหนือจากนี้ หลักการทางการเมืองในมุมมองของกรัสมี่ยังผูกโยงกับเป้าหมายของลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการสร้างระบบที่เท่าเทียม และเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม หลักการนี้จึงถูกเสนอมาเพื่อสร้างระบบที่ปลอดจากการกดขี่ และการเอารัดเอาเปรียบ

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ได้พยายามสร้างองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับแนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองบางประการของอันโตนิโอ กรัสมี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่อง “สภาโรงงาน” (Factory Councils) ซึ่งถือเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การศึกษาในครั้งนี้ได้เปิดเผยให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดเชิงทฤษฎีกับการนำไปปฏิบัติในระดับโครงสร้าง โดยเน้นย้ำบทบาทของชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat) ในฐานะกลไกสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ยิ่งไปกว่านั้น แนวคิดเรื่องสภาโรงงานของกรัสมี่ชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างระบบที่มีจุดมุ่งหมายถึงความยุติธรรม ความเท่าเทียม และการมีส่วนร่วมของชนชั้นกรรมาชีพ โดยกรัสมี่มองว่าสภาโรงงานไม่เพียงเป็นองค์กรที่ใช้ต่อรองสิทธิของแรงงานในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม หากแต่ยังเป็นพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบริหารตนเองและการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองในหมู่ชนชั้นกรรมาชีพ แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงการพยายามจัดตั้งโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้แรงงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและจัดการทรัพยากรด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจในระยะยาว

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่า “เสรีภาพ” (Freedom) ในมุมมองของกรัสมี่ ในแนวคิดเรื่องสภาโรงงาน ไม่ได้หมายถึงการปลดปล่อยในระดับปัจเจกบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างเสรีภาพเชิงโครงสร้างที่ชนชั้นกรรมาชีพสามารถควบคุมทรัพยากรและระบบการผลิตได้โดยปราศจากการครอบงำของชนชั้นนายทุน เสรีภาพดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จากการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองในหมู่แรงงาน ผ่านกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในองค์กรอย่างสภาโรงงาน ซึ่งกรัสมี่เชื่อว่าเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างระบบการเมืองใหม่ขึ้นมา

มากไปกว่านั้น ผลการวิจัยได้ยืนยันว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) ในมุมมองของกรัสมิ์ไม่ได้จำกัดอยู่ที่ระบบรัฐสภาที่ครอบงำโดยชนชั้นนำ แต่เป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชนชั้นกรรมาชีพในทุกระดับของการบริหารจัดการ สภาโรงงานจึงถูกมองว่าเป็นต้นแบบของประชาธิปไตยรากฐานที่เปิดโอกาสให้แรงงานได้ฝึกฝนการตัดสินใจและสร้างความร่วมมือในระบบเศรษฐกิจและการเมืองในแบบที่ตอบสนองต่อความต้องการของชนชั้นแรงงานอย่างแท้จริง

ในขณะเดียวกัน แนวคิดเรื่อง “การปฏิวัติ” (Revolution) ของกรัสมิ์เป็นอีกหนึ่งองค์ความรู้สำคัญ ที่ปรากฏในงานวิจัยครั้งนี้ โดยกรัสมิ์ชี้มองว่าการปฏิวัติที่แท้จริงไม่ได้เกิดจากการยึดอำนาจรัฐโดยใช้กำลัง แต่เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชนชั้นกรรมาชีพทั้งในระดับชาติและระดับสากล การจัดตั้ง สภาโรงงานจึงเป็นทั้งเครื่องมือและเป้าหมายของกระบวนการปฏิวัติที่เน้นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างใหม่ และสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism)

กล่าวโดยสรุป องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ได้ต่อยอดถึงความสำคัญของแนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองเรื่องสภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัสมิ์ ที่เป็นการพยายามในการมุ่งเน้นที่จะสร้างโครงสร้างทางสังคมขึ้นมาใหม่

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทางการเมืองและหลักการทางการเมืองเรื่องสภาโรงงานของ อันโตนิโอ กรัสมิ์ สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะในมิติต่างๆ ผู้วิจัยได้จำแนกออกมาเป็นสามประการดังนี้ **ประการแรกข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างระบบที่เน้นความยุติธรรม ความเท่าเทียม และการมีส่วนร่วมในทุกมิติของสังคม แนวคิดเรื่อง “สภาโรงงาน” สามารถประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายโดยการสนับสนุนการกระจายอำนาจจากรัฐไปยังท้องถิ่นหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชน ตัวอย่างเช่น การพัฒนานโยบายที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน การออกแบบนโยบายที่เอื้อให้แรงงานสามารถมีบทบาทในการกำหนดเงื่อนไขการทำงาน และการพัฒนาพื้นที่สำหรับการแสดงออกและตัดสินใจในระดับองค์กร ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่สะท้อนแนวคิดประชาธิปไตยรากฐานผ่านแนวคิดเรื่องสภาแรงงานของกรัสมิ์ **ประการที่สอง ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ** ในเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานที่มีโครงสร้างคล้ายกับ “สภาโรงงาน” สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในบริบทขององค์กรภาครัฐและเอกชน โดย

มุ่งสร้างพื้นที่ให้พนักงานหรือสมาชิกองค์กรสามารถแสดงออกความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีบทบาทในการกำหนดนโยบายขององค์กร ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งคณะกรรมการแรงงานในระดับโรงงานหรือองค์กร ที่ให้แรงงานมีสิทธิเสนอข้อเรียกร้องและมีอำนาจในการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กร นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการจัดตั้ง “โรงเรียนการเมือง” หรือพื้นที่การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบริหารตนเองในกลุ่มแรงงานหรือชุมชน โดยเน้นการฝึกฝนทักษะด้านการจัดการ การทำงานร่วมกัน และการวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมที่มีผลต่อความไม่เท่าเทียม **ประการสุดท้ายข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไปสำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในภาคหน้า** ผู้วิจัยมีข้อเสนอสองประเด็น 1) การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่เชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องสภาโรงงานของอันโตนิโอ กรัมสกี การศึกษาในอนาคตควรมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์กรณีศึกษาที่สะท้อนถึงแนวคิดของกรัมสกีในบริบทของประเทศไทย เช่น การวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มแรงงานหรือชุมชนที่เคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทางเศรษฐกิจและการเมือง การศึกษาลักษณะนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับศักยภาพของแนวคิดกรัมสกีในบริบทที่มีความเฉพาะตัว แต่อาจจะต้องพิจารณาเรื่องบริบท วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองไปพร้อมๆ กันว่ามีความเหมาะสมในการศึกษาต่อสังคมไทยหรือไม่ 2) ผู้วิจัยอยากเสนอให้ผู้สนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องสภาโรงงานของอันโตนิโอ กรัมสกี ได้ทำการทดลองนำเอาหลักฐานหรือเอกสารสำคัญ ตลอดจนการนำข้อมูลต่างๆ ที่เคยถูกศึกษาแล้วในอดีตกลับมาทำการศึกษาและตีความใหม่ผ่านกรอบแนวคิดและทฤษฎีใหม่ๆ รวมถึงการช่วยกันพยายามค้นคว้า และนำเสนอข้อมูลใหม่ๆ มาเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างตรงไปตรงมาให้ได้มากที่สุดเท่าที่ผู้ศึกษาหลังจากนี้จะกระทำได้

เอกสารอ้างอิง

- คาราเบล เจอโรเม. (2557). *ความขัดแย้งของการปฏิวัติ อันโตนิโอกรัมสกีกับปัญหาของปัญญาชน* (สมบัติ พิศสะอาด, ผู้แปล). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์.
- วัชรพล พุทธรักษา. (2557). *บทสำรวจความคิดทางการเมืองของ อันโตนิโอ กรัมสกี*. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- Antonio Gramsci (1971). *Selections from the Prison Notebooks*. New York, NY: International Publishers.

- Barker, C. (1978). A Note on the Theory of Capitalist States. *Capital & Class*, 2(1), 118-126.
- Femia J. V. (1981). *Gramsci's Social Theory and Democracy: Major Themes in Gramsci's Writings*. (n.d.)
- Hoare, Q. (Ed.). (1919). *Antonio Gramsci Selections From Political Writings (1910-1920)* (J. Mathewas, Trans.). London: Lawrence And Wishart.
- Holmwood, J. (1991). *Economy and Society: A Theoretical Integration*. Oxfordshire: Routledge.
- Thomas, P. (2013). *The Gramscian Moment: Philosophy, Hegemony and Marxism*. Leiden: Brill.